

Yeni İnsan Yayınevi
Edebiyat Serisi

H. Melih Aşanlı

2 Ağustos 1980 yılında İstanbul'da doğdu. Lise öğrenimini yarıda bırakıp farklı işlerde çalışmaya başladı. 1995 yılında ülkeyi gezmeye başladı. Birçok şehirde birkaç ay yaşadı. Yaşadığı şehirlerden en fazla Ankara'da vakit geçirdi. İlkokulda Kafkas Halk Dansları ile başlayan sahne hayatı Ankara'da tiyatro ile devam etti. Amatör ve profesyonel birçok tiyatro topluluğunda sahne dekor teknisyenliği, dekor tasarımcılığı ve dansçılık yaptı. Dağcılık ile Ankara'da tanıştı ve bir daha doğadan kopamadı. Ankara Açık Öğretim Lisesinde okumaya çabalarken bir yandan da barmanlık, garsonluk, dansçılık, teknisyenlik, tesisatçılık yaparak yaşamını sürdürdü. 1999 yılında Kaş ilçesine yerleşerek marangoz atölyesinde çalışmaya başladı. Kaş sahilinde tezgah açarak el yapımı boncuklarda takılar yapıp sattı. Dalış, kaya tırmanışı, dağ bisikleti tutkusu sayesinde doğa sporları rehberi oldu. Kanyon keşifleri, yeni rotaların açılması, Likya Yolu'nun işaretlenmesi gibi organizasyonlarda görev aldı. 2001'de Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde okumaya başladı. Birçok sergiye iş üretti. Restorasyon ve dekorasyon projelerinde yer aldı. Tiyatrolara sanat yönetmenliği yaptı. Sinema ve dizi sektöründe sanat ekiplerinde yer aldı. 2004 yılında eşi Kübra Köprülüoğlu ile tanıştı. 2006 yılında susedlik ve kanyonların kirliliği üzerine çalışmaya başladı. Yazılar yazdı, programlar hazırladı, ama o dönem çevre kirliliği televizyon kanalları için önemli olmadığından hazırladığı programlar yer bulamadı. 2008 yılında okul arkadaşları ile ekolojik sanat ve tasarım üzerine çalışmalara başladı. 2010 yılında Kübra ile birlikte İstanbul'dan ayrılarak bir Ege kasabasında bahçeli bir eve yerleştiler. Evlerinin alt katında 2011 yılında Harmonia Multidisipliner Ekolojik Tasarım Stüdyosu'nu kurdular. Ekolojik tasarım üzerine eğitim almaya ve uygulamalar yapmaya başladılar. 2016 yılında kendi enerjisini üreten, suyunu hasat eden, orman içinde eğitim çiftliği kurmak üzere Kazdağları'na yerleştiler. Aynı yıl kızları Asya dünyaya geldi. Yine o yıl "Geleneksel Yapı Teknikleri" adı ile Türkiye'nin ilk ekolojik mimari kitabını yazdı. Çalışmalarına eğitim arazisinde devam etti. 2019 yılında "Benim Atölyelerim" kitabı ile Türkiye'deki zanaatlerin öykülerini, el aletleri kullanım teknikleri ile harmanladığı ikinci kitabını yazdı. Harmonia'da üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşları ve şirketlere ekolojik tasarım eğitimleri vermekte ve tasarım danışmanlığı yapmaktadır. Ulusal ve uluslararası ölçekte ekolojik yerleşkeler, çiftlikler, turizm ve yaşam alanları kurmakta, danışmanlık yapmaktadır. Konferanslar, söyleşiler, köşe yazıları, arazi eğitimleri ile çalışmalarına devam etmektedir. Türkiye'de ve dünyada ekolojik yaşamı destekleyen dernek, vakıf ve enstitülerde görev almakta, kurucu üyelik yapmakta ve gönüllü olarak çalışmaktadır.

KAZDAĞLARI ÖYKÜLERİ

Melih Aşanlı

Yeni İnsan Yayınevi - 302
Edebiyat Serisi - 65
Kazdağları Öyküleri
Melih Aşanlı
I. Baskı, İstanbul, Haziran 2021
ISBN: 978-605-7764-91-1
Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur
Editör: Özge Kabak
Son okuma: Osman Keçeli
Kitap Tasarımı ve İllüstrasyonlar: Kübra Köprülüoğlu Aşanlı
Dizgi: Kübra Köprülüoğlu Aşanlı
Düzeltili: Sadegül Demir
Sertifika No: 12186

©Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. 2021
İçerenköy Mah. Değirmen Yolu Caddesi Kutay İş Merkezi B Blok No:18/2
Ataşehir/İstanbul

Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın, tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.yeniinsanyayinevi.com
yeniinsanyayinevi@gmail.com
newhumanpublisher@yahoo.com
[facebook/yeniinsanyayinevi](https://facebook.com/yeniinsanyayinevi)
[instagram/yeniinsanyayinevi](https://instagram.com/yeniinsanyayinevi)
twitter.com/yeninsanyayin

Baskı: Asya Basım Yayın San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah, Gülbahar Cd. No: 62/B Güneşli-Bağcılar-İSTANBUL
Matbaa Sertifika No: 36150

KAZDAĞLARI ÖYKÜLERİ

Melih Aşanlı

YENİİNSAN

Öyküde geçen isimler, olaylar, yerler, mevkiler gerçek değil kurmacadır. Benzerlikler tamamen rastlantı eseridir. Gerçeklik kazandırmak için il, ilçe ve köy isimlerinin bazıları aynen kullanılmış, bir kısmı ise uydurulmuştur.

Kazdağları Öyküleri'ne Önsöz

Güneşin Aydemir

“İlginç zamanlarda yaşayasın.” Bir Çin atasözü imiş. Daha doğrusu bir beddua. İlginç zamandan kasıt her şeyin birbirine girdiği, akla karanın, sapla samanın karıştığı zamanlar olsa gerek. Bizim yaşadığımız zaman da böyle bir zaman galiba.

Eğer öyle ise açıkça söylenebilir ki böyle bir zamanda yaşayan kişi, pek çok şeyle olduğu gibi öğrendikleri ile, doğru bildikleri ile, zanları ile de sınanıyor. Bildiğini zannettiklerinin teker teker çürüdüğüne, inançlarının çöküşüne, değişim hızının baş döndürücülüğüne tanık oluyor.

Böyle zamanlarda gördüklerimizin görmediğimiz; duyduklarımızın duymadığımız tarafı olduğunu öğreniyoruz. Sanki kocaman bir dünyada hep birlikte kaçınılmaz olarak dönüşüyoruz gibi bir his uyanıyor içinde insanın. Uyum sağlamayı deneyimliyoruz.

Kimimiz bu işi ciddiye alıyor. Kimimiz “Bu da geçer ya Hû” diyor. Kimimiz daha derinden kavramaya çalışıyor. Kimimiz de umursamıyor.

Hepsi insana dair.

Sınırlar ortadan kalkıyor. Sanki baraj kapakları açılıyor ve duran su ile akan su birbirine karışıyor. Düşünceler, kelimeler, duygular akıyor karşılıklı. Dolanıklaşıyoruz. Farklılıklar bir araya geliyor. Çeşitlilik artıyor. Doğa yapacağını yapıyor.

Bir toz duman içinde, göz gözü görmüyorken yol almaya çalışan insanlar oluveriyoruz. Yediğimiz içtiğimiz, giydiklerimiz, yaşadığımız evler, yaptığımız işler, ilişkilerimiz, sevinip üzüldüklerimiz, adalet duygumuz sıraya girip sigâya çekiyor bizi.

Bütün bu karmaşa içinde, çok şükür ki insanın kendine dar ettiği bu dünyayı başka gözle gören birileri de var. Bu insanların ortak özelliği sevgi, şefkat ve merhamet. Her biri birbiriyle bağlı ama hiç biri diğerinin yerini tutmuyor ve bir arada olmaksızın eksik üç kavram.

Dağın hazinesine göz diktiği için ormanı bir saniye bile düşünmeden ortadan kaldıranlarla; sırf dağ olduğu için saygıyla eğilenler arasındaki fark bu. Sevgi, şefkat ve merhamet.

Bu üç halin olduğu yerde sevinç var, neşe var. Hüzün bile bir şenlik. Bu üç hal, kalpleri yumuşatan, bir olmaya heveslendiren. Varlığı ile yokluğu arasında ne büyük fark var. O farkın içinde yaşıyoruz. Zaten biz bir “bir varmış bir yokmuş” çağında yaşıyoruz. Olageldiğini bildiğimiz her şey değişiyor. Varken yok oluveriyor. Ve biz hiçbir şey yapamıyoruz.

İlginç zamanlarda yaşayasın.

Yaşayasın ve yaşadıklarını anlatasın. Anlatasın ve haber uçurasın geleceğe. Buralar hep dutluktu diyesin ki bir gün hep yatırım yapmayı düşündüğümüz “gelecek kuşaklar” geçmişi de bilebilirsinler.

Kazdağları Öyküleri işte böyle bir zamanın hikayelerini aktarıyor. Bu zamana tanık olan insanın sorumluluğu ile sıradan, günlük yaşam hikayelerini kanatlandırıyor. İnsanları, doğayı, dağı anlatıyor. Olan, her ne ise; sevgi, şefkat ve merhametle bir okuma yapıyor. Okurken bir yanı hüzün, bir yanı latifelerle dolu öyküler bu öyküler. Okurken, duygulardan duygulara geçiş yapıyor insan. Ne kadar da ihtiyacımız var duygularımızın çeşitliliğine!

Melih'in, baktığı yeri bir bütün halinde gören gözlerine aşikâr olanlar, sürekli soru soran, tevekkül eden zihninden süzülüyor ve şairane kalemi, bizi, kâh bu canım gezegende ve o gezegenin bu biricik parçasında kendimizi getirdiğimiz hale hayıflandırıyor; kâh “karşımızdakine” öfkelenendiriyor ama çokça tebessüm ettiriyor. Sakinleşiyoruz.

Kazdağları Öyküleri, yazarının gözünün önüne serilenleri aktardığı bir kitap değil sadece, aslında varlığın bir çeşit kabullenışı. Hüzünlü bir kabulleniş bu. Kabulleniş de çeşit çeşit zira. Olmakta

olanı kabullenince ânımıza gelen şey, neşedir. Melih'in mizahi kalemi, sıradan günün içindeki neşeyi getiriyor gözümüzün önüne. O neşe ile bir kabulleniş, o neşe ile herkese kendi meşrebince hak veriyoruz Melih'le birlikte. İhtiyacımız olan "bir olma" haline bir geçiş yapıyoruz.

Güzel bir kitabı bitirince damağa gelen o lezzet ve gönüldeki huzur halini hatırlayın. Ardından derin bir nefes alır, şöyle bir uzaklara dalar insan. O hali hatırlamak için ele alınacak bir kitap elinizdeki.

Gökten üç Bayramiç beyazı* düşüyor. Biri görüp yazana, biri okuyup anlayana, biri de bütün sevgi, şefkat ve merhamet sahiplerine.

**Bayramiç beyazı: Kitapta anlatıldığı haliyle, Çanakkale'nin Bayramiç ilçesi adına kayıtlı, "Erik ile şeftali arasında, yediğinde kimsenin ne olduğuna karar veremediği" meyve.*

YAZARIN NOTU

Sanırım on üç yıl önceydi, cuma günü iş çıkışı Kadıköy barlar sokağında Arka Oda'da oturmuş benim gibi Kübra'nın da işten çıkmasını bekliyordum. Haftada birkaç gün iş çıkışı arkadaşlarımızla mahallede buluşur, biraz konuşur sonra evlere dağılırdık. Dinçer yeni araba almış onu kutluyordu. Yeni bir araba en iyi uzun yola giderek kutlanırdı. Bir iki günlük resmî tatiller, hafta sonları bizim için sırtımıza çantaları alıp ülkeyi dolaşmak için fırsat demek oluyordu.

Yeni arabayı da uzun yola giderek ile kutlamayı planlıyor, gidilecek yere karar veremiyorduk. "Kübra'ya soralım," dedim. "Birazdan gelecek." "O nereye gidelim derse oraya gidelim var mısınız?" Hep birlikte kabul ettik. Derken Kübra geldi, daha çantasını omzundan çıkarmamıştı "Hafta sonu nereye gidelim? Diye sordum. Kübra sanki bu soruya hazırlanmış gibi hiç düşünmeden "Çanakkale," dedi. Sandalyeye oturdu ve Çanakkale gezi planını anlatmaya başladı.

Meğer iş yerinde o gün, Çanakkale'nin altını üstüne getirmiş, gezi rotası hazırlamıştı. Pek fazla vakit kaybetmeden evlere dağıldık, hazırlıklarımızı yaptık, bizde buluşup yola çıkma zamanına kadar gezi planını pekiştirdik ve o gece yola çıktık.

İlk kez Çanakkale'yi o zaman görmüştüm. Tarihi çarşısı, arka sokaklarındaki nalburları, tarımsal öteberi satan dükkânları, her tarafında çay içilebilecek boğaz manzaralı kahveleri. Şehitlikler, müzeler, ören yerleri derken hafta sonu bitmişti. Geri dönüş yolunda çocukluğumdaki gibi yemyeşil bir boğazın etkisi vardı. Kısa süre içinde İstanbul'u bırakıp kırsal maceramıza başladık.

Ege kıyılarını arşınladık. Bir sahil kasabasına yerleştik, aradan yıllar geçmişti, bir gün evde otururken nereden arazi almamız gerektiğini konuşuyorduk. Zamanı gelmişti de geçiyordu bile. Kübra Bayramiç Tohum Takas Şenliği'nin programını çıkarıp çalışma masamın üzerine koydu. Meyveciler, sebzeciler, şehirden yerleşmiş yeni çiftçiler, çalıştaylar, şenlikler, ayazmada kamp, çevre eylemi bir de panayır. Ülkenin dört bir yanından insanlar geliyordu. Tabii ki çantalarımızı hazırladık ve yola çıktık.

Neden bilmiyorum kasabanın otogarında otobüsten indiğimde gördüğüm her manzaraya seviniyordum. Halbuki beton iki katlı binalar, kahvelerde oturan insanlar, arkada klasik bir otogar binası öyle sevinecek göze güzel görünecek bir şeyler yoktu Bayramiç'te. Elimizde organizasyon programı, sırtımızda çantalar etrafa bakarak dolaşmaya başladık. Bu öykü başka bir zamanın anlatısı...

Birkaç saat sonra binanın birinde, üst katta plastik sandalyelerde bir sürü insanla beraber oturmuş tarımsal üretim sorunları tartışırken buldum kendimi. Saatlerce bütün gün o beton yapının içinde oturup onca insan ile üretim sorunları ve ekolojik yöntemleri tartıştık. Gözümün temas ettiği her insan sanki eskiden beri tanıştığım sevdiğim arkadaşım gibi bir halim vardı. Güldük dertleştik. Çalıştay bitti, şimdilerde dostumuz olan, o zaman tanımadığımız bir çiftin arabası ile ayazmaya çıktık, çadırları kurduk. Yemek yedik, ateşler yandı, konuşmalar, tartışmalar, gitarlar, açılan türlü çevre pankartları...

Bayramiç bizi içine almıştı, ayazmanın sularına kapılmış halde günler çabucak geçti. Dönüş yolunda ailemden ayrılıyormuş gibi hissediyordum. Hissettiğim başka bir şey daha vardı, bu ayrılık çabuk bitecekti. Çanakkale'ye iki kez gelmişim ve bir daha dönmek istemiyordum. Kısa süre sonra yine o sene kendimizi bir köy evine yerleştirebildik. Bayramiç buluşmasında iki kişiydik fakat köy evine girdiğimizde yanımızda artık Asya da vardı. Bayramiç'e yerleşmiş ilk şehirli bebeği de beraberimizde getirmiştik. Yerleştiğimiz köy de yıllar sonra bir bebek görmüş onu el üstünde tutmuştu. Peynirler, yeni sağılmış koyun sütleri, bostanlardan toplanan sebzeler, çobanların dağlardan topladığı türlü meyvelerle büyüdü Asya.

Dadayı üşüteceksin, dadayı güneşte bırakma, dadayı ayazda çıkarma, dadaya ilişme, Asya köyün dadası olmuştu. Bir sürü ne-

nesi, dedesi, amcası yengesi ile beraber ortalıkta koşturmaya başladı. Bu sene (2021) Asya beş yaşına girdi. Asya ile beraber ben de çok şey öğrendim Kuzey Kaz Dağları'ndan. Doldum taşım, sevdim, kızdım. Dağın eli bazen sopalı oldu, bazen meşe yapraklarından yumuşacık yataklar sundu.

İlk öykümü yazmaya yine o sene Kirazlı Dağı'nın merasında koyun otlatırken başladım. Zaman içinde öyküler birikti. Esen rüzgârın söyledikleri, coşan derelerin anlattıkları, benim gördüklerim, otlara uzanıp kurduğum hayaller, bahçemde çalışırken ezgiler mırıldanan, henüz görüp tanışmadığım ozan oluşturdu bu hikayeleri. Hiçbiri gerçek değil elbet ama bir o kadar da gerçek hepsi. Bir sürü Recep'in, İsmet'in, İsmil'in, Kezban'ın, Havva'nın diyarında ben de öykülerimde bu isimleri kullandım. Tepelerin, köylerin, mevkilerin isimlerini bazen sakladım, bazen karıştırdım yerlerine yenilerini uydurdum. Sevdiğim lakapları kullandım.

Kaz Dağları'nda isimler aynı olduğundan mıdır bilinmez, lakaplar oldukça fazladır. Bazen birkaç köyde aynı lakaba da rastlanır. Ben çok sevdim mert insanlarını, çetin dağlarını, buzda ormanda yatan kara sığırlarını, akşam oldu mu bağıra çağıra çetesiyle evime gelen çakallarını. Uydurduğum bu öyküler aslında köylüsünden şehirlisine, hepimizin bir parçasını taşıyor içlerinde. Okurken her birinizin kendinden bir parça bulmasını ümit ediyorum.

Dünya vatandaşları olarak içinde bulunduğumuz yeni çağ; krizlerin, türlü dertlerin, değişen iklimlerin, yani ettiklerimizin ürünlerini sunuyor bizlere. Ekolojik yaşam son can simidimiz olabilir. Küresel politikalar, ülke çapında uygulanan stratejiler ve yeni çıkan kanunların başarıya ulaşması için bölgesel ve yerel değerlerimizi korumamız gerekiyor. Korumak önce tanımak ile mümkün. Ekolojik yaşam, domatesi biberi organik olarak ekmekten öte bir disiplin, aynı zamanda politik bir görüştür.

Evini yaparken evsiz bıraktıklarını, ekin ekerken söktüklerini, kurdun kuşun hakkını, söylenen türküleri, yakılmış kınaları, hürmetle kucaklamak, koruyup kollamak ekolojik yaşamın temel değerleri arasındadır. Taşın yerini değiştirirken düşünmek, izlemek, anlamak gerekir. Coğrafyalar, kasabalar, köyler içinde yaşayanlarla bir bütündür. Her biri bir diğerinden daha az değerli değildir.

Köyler öz evlatları köylüleri olmadan, Bayramiç köylüleri; kounları, elmaları, kaynayan hayır kazanları olmadan, yaşayamaz. Dağlarda göknarlar, kara sığırlar, pınarlardan akan sular köylüleri olmadan varlıklarını sürdüremez. Hepsi birbirinin dilinden anlar, meramını bilir.

Yerel bilgiyi, kültürü öğrenip muhafaza etmek, teknikleri, ustalıkları listelemek bu noktada hayati önem taşır. Literatürdeki ismi ile biz ekolojik tasarımcıların biyo-bölgeselcilik olarak adlandırdığımız kavram, sürdürülebilir olmak için gereklidir.

Eğer ekolojik bir yaşam arzusu duyuyorsanız, ekip biçmekten, özde bir yaşamdan bahsediyorsanız, sevmekten, kabulden, birlikten ve toprakta bitmiş özgür gönüllerden öğreneceğiniz kocaman bir dünyadan bahsediyorsunuz.

Bizim buralarda arazinizin büyüklüğü, geçirdiğiniz yılların çokluğu değil, size de kendileri gibi lakap takıp takmadıkları önemlidir. Eğer bir gün Sarı Sakal Hakan, Balıkçı Mustafa olmuşsanız, toprağın özgür evlatları arasına kabul edilmişsinizdir.

Sevgiyle okumanız dileğiyle,
Melih Aşanlı.
Kaz Dağları, Harmonia.

DELİ KOYUN

“Siid Allah siid”

Köyde bir ayrılık vakti daha gelmişti. Gökhan ile Gülsüm'ün çocukları büyümüş Muratlar'daki okul yetmez olmuştu. Son bir yıldır Bayramiç'e gitme planları yapılmakta, kahvede erkekler, evlerde kadınlar neredeyse haftada birkaç gün bu konuyu konuşur olmuşlardı. Mustafa ile Gözde ortaokula başlayacaklardı. Taşımali eğitim çocukları çok yoruyor, minicik dadalar gün ağarmadan evden çıkıp taşlı yollarda kilometrelerce yol gidip, yine akşam aynı yolu geri dönmekten helak oluyorlardı. Köydeki okullar ilk kapatıldığında okul servisleri yine dolu oluyordu. Minibüsün içine doluşan çocuklar güle oynaya, bağıra çağıra yolun nasıl geçtiğini anlamıyorlardı. Birkaç yıl içinde yolculuğa dayanamayan çocukların aileleri dadalarına daha fazla eziyet çektirmeyi göze alamadıklarından birer ikişer kasabaya taşınmaya başlamışlardı. Şimdilerde ise köylerde neredeyse okul yaşına gelen çocuk bulmak imkânsızdı. Her köyde en fazla bir ya da iki çocuk olurdu. Okul servisleri de bomboş gider gelir, dadalar pencere kenarlarına sığışıp canları sıkılır okul yolculuğu eziyete dönerdi.

Gökhan sayasını boşaltmış, sürüyü satmış bütün hazırlıkları yapmıştı. Boşta kalan sayayı İrfan kiralamıştı. İrfan inekçiydi, inekçilikten de memnundu. İrfan'ın köyünde çok fazla büyükbaş hayvan yapan insan vardı. Civar köylerde bakılacak hayvanlara köylü karar vermezdi; köyün imkanları, suyun bolluğu, meranın uzaklığı karar verirdi.

İrfanların köy altında derelerin birleştiği çukurluğa Buzağlık mevki denmişti. Buzağı yatırmak için oldukça elverişli bir yerdi. Bahar ile birlikte yeni doğan buzağılar anaları yanlarında çukurluğa bırakılır, kara kışlar gelmeden de köye sayaların içine